

NÓGRÁD MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT
KÖZGYŰLÉSÉNEK ALELNÖKE

... sz. napirendi pont

Iktatószám: 136-88/2009.

Az előterjesztés törvényes

dr. Barta László

JAVASLAT

a Nógrád Megyei Levéltár
igazgatói feladatainak ellátására kiírt pályázat elbírálására

Készült: A Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 2009. szeptember 24-ei ülésére
Előkészítette: dr. Handó Beatrix

Tisztelt Közgyűlés!

A Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 2009. június 25-ei ülésén a 29/2009. (IV.29.) Kgy. határozatával meghirdetett a Nógrád Megyei Levéltár vezetésére vonatkozó pályázatát eredménytelennek nyilvánította, s egyben a 69/2009. (VI. 25.) Kgy. határozatával döntött a a Nógrád Megyei Levéltár igazgatói beosztással történő vezetésére vonatkozó nyilvános pályázat ismételt meghirdetéséről.

A Hivatalos Értesítő 2009. július 24.-ei számában, valamint a Kormányzati Személyügyi Szolgáltató és Közigazgatási Képzési Központ honlapján közzétett pályázati felhívásra a pályázat benyújtására nyitva álló határidőn belül két pályázat érkezett.

A pályázók:

Gusztiné Toronyi Judit:

Önéletrajza: „Salgótarjánban 1968. február 28-án születtem. Általános és középiskoláimat is itt végeztem. Érettségi után az 1986. évben felvételt nyertem a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának történelem, valamint orosz nyelv és irodalom szakjaira.

Diplomámat 1991-ben kaptam meg, amely történelem és orosz nyelv és irodalom szakos középiskolai tanári képesítést adott. Szakdolgozatomat történelem tárgyból írtam, témája a dualizmus kori Nógrád vármegye választóinak társadalomtörténeti vizsgálata volt. A dolgozat értékelésekor témavezetőm, Dr. Veliky János javasolta a kutatás folytatását, mivel véleménye szerint a vizsgálat alá vont történelmi források mélyebb feldolgozása várhatóan doktori disszertációs szintű tudományos eredményeket hozhat.

Az egyetem elvégzése után 1991. szeptember 1-jétől Salgótarjánban a Nógrád Megyei Levéltárban - ahol kutatóként a szakdolgozatomhoz gyűjtöttem az anyagot - helyezkedtem el levéltárosi munkakörben. 1999. október 1-jétől osztályvezetői megbízást kaptam, és az iratbehozatal, a „külszerves” munka irányítása és felügyelete, valamint a levéltárba beérkezett iratok rendezésének ellenőrzése volt a feladatom.

2002. június 1-jétől a Nógrád Megyei Levéltár általános igazgatóhelyettese lettem, amit Nógrád Megye Közgyűlése az öt évre szóló kinevezés lejárta után - mivel a pályázati feltételeknek ismét megfelelttem - 2007. június 1-jén újabb öt évre, 2012. május 31-ig ismét jóváhagyott.

2000-ben jelentkeztem az ELTE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola Társadalom- és Gazdaságtörténeti Doktori Programjára, ahol 2003 júniusában szereztem meg az abszolutóriumot. 2006-ban kértem a doktori eljárás megindítását, és sikeres doktori szigorlat után 2009. április 20-án védtem meg szintén sikerrel doktori disszertációm.

Disszertációm - egykori szakdolgozatom címével egyezően - a dualizmus kori Nógrád vármegye társadalmát vizsgálta, elsősorban a korszakban keletkezett választói névjegyzékek segítségével. Ezek feldolgozása lehetőséget adott annak a társadalmi csoportnak - és ezen keresztül a dualizmus kori társadalomnak - a megismeréséhez, amelynek a választójogi törvények alapján lehetősége nyílt részt venni az országos és helyi politikai és gazdasági élet döntési mechanizmusaiiban. A társadalom e csoportjának a választói jogcím és foglalkozási struktúrája szerinti vizsgálatát elkészítve a korszak társadalmi és gazdasági átalakulását jellemző tendenciákról is képet kaphattunk.

Az adatok feldolgozása során tapasztalható volt, hogy vármegyén belül a választók jogcím és foglalkozási típusok szerinti elhelyezkedése nem egyenletes. A járási és választókerületi közigazgatási határok a választók jogosultsági és foglalkozási szerkezetének vizsgálati szempontjából eltűnnek, és megállapítható, hogy a választók regionális megoszlást mutatnak.

Ez azt jelenti, hogy a megye északi - losonci, balassagyarmati, majd 1914-re a füleki kerületet magába foglaló - része alkotja a megye egyik regionális területét.

A felső-nógrádi részen nem csak az önálló iparosok és kereskedők megnövekedett száma jelzi új foglalkozási szektor előretörését, és ezzel új társadalmi csoportok megjelenését, hanem a gyártulajdonosok és igazgatók, valamint az ipari tisztviselők és gyári munkások megszorodott létszáma is. Ennek oka, hogy ezeken a területeken erőteljes iparosodás tanúi lehetünk, a bányászat, kohászat és üvegipar meghonosodásával. Ezeknek az ágazatoknak a képviselői a választói névjegyzékeken is egyre nagyobb számban jelennek meg. Ez a két és háromszoros növekedést is mutató szám a választói névjegyzékeken a jövedelem jogosultsággal választók létszámnövekedésében realizálódik.

A másik régió a megye déli területe - a szécsényi, a sziráki és nógrádi kerületek ahol úgy tűnik, hogy a földbirtok örzi nagyarányú részesedését a választók jogcímei között. A változatlanlanság azonban látszólagos. Mind a jövedelem, mind az értelmiségi jogon választók jelentős arányú létszámnövekedését figyelhetjük meg a korszak végére itt is. Az északi területekkel szemben ebben a régióban azonban a kisipar és kiskereskedelem képviselői vannak jelen elsősorban.

Dolgozatomban a választói névjegyzékek alapján a Nógrád vármegyei választókra vonatkozó jelentős adatmennyiséget feldolgozva, a választóknak a jogcím és foglalkozási besorolásaik alapján tematizálva sikerült leírnom a 19. század második felének egy társadalmi csoportját - a megyei elitet - amelyből felismerhetővé váltak összmegyei vonatkozásban lezajló társadalmi tendenciózus folyamatok. Ezekből a tendenciákból az elsődleges és legfontosabb információ arról szólt, hogy Nógrád vármegye lokális szintű, erősen differenciált leképezését jelenti az országos szinten megfigyelhető dualizmus kori gazdasági és társadalmi változásoknak.

Pályázati irataimhoz az ELTE Rectori Hivatal Oktatási Igazgatósága által kiállított igazolást csatoltam a doktori (PhD) fokozat odaítéléséről, mivel a doktori oklevél átadása és a doktorrá avatás már csak az őszi szemeszterben, előreláthatólag 2009 októberében lesz. A doktori címet is csak ettől az időponttól viselhetem.

Diplomám felsőfokú szintű orosz nyelvvizsga meglétét igazolja, ezen felül angol nyelvből C típusú középfokú állami nyelvvizsgát tettem 2000. július 10-én.

Természetesen publikációim is kutatási témámhoz kapcsolódóan jelentek meg tanulmánykötetben, szakmai és helyi folyóiratokban.

Tanulmányok:

A választójog a századelőn a salgótarjáni választói névjegyzékek tükrében In: Archivnet, 20. századi történeti források online (www. archivnet.hu), 2008. 2. szám

Földbirtok és választójog a dualizmus kori Nógrád vármegyében In: Szívvel és tettel - Tanulmányok Á. Varga László tiszteletére. Budapest-Salgótarján, 2008. 489-504. o.

Választások a dualizmus kori sajtóban In: A Nógrád Megyei Múzeumok Évkönyve, XXXI. Salgótarján, 2008. 96-103. o.

A választójog a századelőn a salgótarjáni választói névjegyzékek tükrében (rövidített változat) In: Palócföld, 2008. 4. szám. 41-47, o.

A dualizmus kori Nógrád vármegye társadalma a választói névjegyzékek tükrében - a választói elit a dualizmus kori Nógrád vármegyében (1886-1914). Doktori disszertáció. Kézirat. Budapest, 2008. 164 o.

Vekerdi László: Fülep Lajos levelezése. Új Forrás Könyvek - recenzió In: Palócföld, 2009. 8. szám (szerkesztés alatt)

Előadások:

Választóvirilisek a dualizmus kori Nógrád vármegyében. Hajnal István Kör-Társadalomtörténeti Egyesület éves konferenciája. Túrkeve, 2008. augusztus 30.

A választójog a dualizmus kori Nógrád vármegyében. Nógrád Megyei Levéltári Nap, 2008. november 28."

Vezetői programjának összefoglalója: „A levéltári alapfeladatok egyik kiemelt területe a gyűjtőterületi, az ún. külszerves munka, amely az iratképzőkkel rendszeres kapcsolattartáson alapuló ellenőrzési és iratátvételi gyakorlatot jelentett. A Nógrád Megyei Levéltár (NML) ennek a törvényben előírt kötelezettségének az elkövetkező években nem fog tudni eleget tenni, amennyiben nem kap maradandó értékű iratok tárolására alkalmas ingatlant. A levéltár rendezési feladatait jelenleg és az elkövetkező évekbe is meghatározó iratcsoportjai a jogszolgáltató (bíró, ügyész) és a tanácsiratok rendezése, valamint a bátonyterenyi-tiribesi részlegben feldolgozó munkára vár a több mint 2000 ifm irat, amely a megyei gazdasági vállalatok (Nógrádi Szénbányák, Síküveggyár) és mezőgazdasági szövetkezetek iratait tartalmazzák.

Ki kell dolgozni a NML tudományos koncepcióját, amelynek a legfontosabb szempontja, hogy a levéltár a történeti Nógrád megyéhez kötődő helytörténeti kutatásokat végezzen, konferenciáit megyei feltárásából származó kutatások alapján, a fenntartó megyéhez erőteljesen kötődő témakörben rendezze meg, kiadványait is a megyei történetekhez kapcsolódva jelentesse meg. A levéltár tudományos életében az értékközpontúságnak kell szerepelnie az első helyen, amely a nógrádi identitás erősítését segíti.

A NML tudományos munkájának meghatározó része az intézmény Nógrád megyén belüli kapcsolattartásának különböző elemei: a polgári közigazgatással, egyházi intézményekkel, tudományos intézményekkel - elsősorban a közgyűjteményekkel, a megyei könyvtárral és a múzeummal -, az iskolákkal, gazdasági főiskolával, családtörténetüket, helytörténetüket kutató emberekkel, a szlovák tudományos intézetekkel, a magyarországi levéltárakkal.

El kell indítani a közgyűjtemények együttműködésével azt a megyetörténeti munkát, amelynek végső célja Nógrád megye korszerű, a hagyományos és modern (társadalomtörténeti megközelítésű), kutatói irányzatokat interdiszciplinárisan egyesítő monográfiájának elkészítése.

A levéltári szakmai feladatokhoz pályázati támogatások szerzésével tudunk fonást biztosítani, amelynek illeszkednie kell az intézményben kidolgozott tudományos koncepcióhoz.

Az igazgatónak tudatosan és következetesen kell törekednie arra, hogy a munkaszervezés és a feladatvállalások során a munkatársak személyi adottságait felmérve, a kollégák kreativitásuk legjavát nyújtva teljesítsenek.

A levéltár irányítása teljes embert kíván, aki képességei és szakmai tudása legjavát a Nógrád Megyei Levéltár működési színvonalának emelésére és feladatellátásának biztosítására fordítja.”

Tyekvicska Árpád:

Önéletrajza: „A katonaságnál, illetőleg az egyetemen töltött éveket leszámítva egész eddigi életemet Nógrádban éltem le. Gyermekkorom Legéndhez, ifjúságom Rétságához, felnőttkorom Balassagyarmathoz kötődik, s immár tizedik éve munkahelyem a megye székhelyéhez, Salgótarjánhoz.

1960. december 23-án születtem. Általános iskoláimat szülőfalumban, illetve Rétságon végeztem. Vácon, a Sztáron Sándor (ma Madách Imre) Gimnáziumban tettem érettségi vizsgát, 1979-ben. Ezt három munkás év követte, a Dunai Cement és Mészművek váci gyárában, fizikai munkakörben. Úgy hiszem, emberségből, mások iránti tiszteletből, az emberi sorosok és jellemek megismeréséből életem folyamán itt kaptam a legtöbbet. Nem érzem elvesztegetett időnek a „munkásosztály” tagjaként eltöltött éveimet.

1982-ben nyertem felvételt a szegedi József Attila Tudományegyetem Természettudományi Karának földrajz-történelem szakára. 1988-ban kaptam meg diplomámat. Szakdolgozatomat, Későfeudális-kori községtörténetünk metodikai problémái” témában írtam és védtem meg.

Az egyetem utolsó félévét már levelező hallgatóként jelenlegi munkahelyemen töltöttem. így tavaly múlt 20. esztendeje, hogy a Nógrád Megyei Levéltár dolgozója vagyok.

1992-ben kötöttünk házasságot feleségemmel, Herczeg Hajnalkával. Két leánygyermekünk van: a tizenöt éves Virág és a tizenkét esztendőös Zsófia. Balassagyarmaton élünk.

Szakmai tevékenységem

Igazgatói kinevezésemig a megyei levéltár balassagyarmati részlegében dolgoztam. 1992-ben nevezték ki igazgató-helyettesé. Feladatköröm a részleg munkájának irányítására terjedt ki, de részt vettem a levéltári tevékenység szervezésében és a tudományos munka összehangolásában is.

Részesen lehettem a balassagyarmati részleg fejlődésének, mindenekelőtt a munkafeltételekben, raktári kapacitásban minőségi változást hozó 1992-es építkezésnek; annak, hogy ma már a részleg összes raktári jegyzéke, a levéltári könyvtár szerző és cím szerinti nyilvántartásával egyetemben számítógépen van; és annak is, hogy az intézmény szerves részévé vált Balassagyarmat kulturális közéletének.

1992-ben választottak meg a balassagyarmati székhelyű Nagy Iván Történeti Kör - Társadalomtudományi Egyesület elnökének. Induláskor a Kör feladatát abban láttuk, hogy segítse az Ipoly-mentén (annak szlovák és magyar oldalán) élő, különböző diszciplínákban dolgozó társadalomkutatók összefogását és szakmai fórumot teremtsen a számukra. Nem utolsó sorban pedig ápolja, és folyamatosan felidézze Nagy Iván történész emlékét, aki Nógrád megye szellemi teljesítményének ma is egyik csúcsát, követendő példáját és országosan ismert „emblémáját” jelenti. A Körnek eddig három évkönyve jelent meg. Az elmúlt esztendőben Nagy Iván könyvek címmel új sorozatot indítottunk, melyben eddig 16. kötet látott napvilágot, részben az én szerkesztésemben.

1994-től 1998-ig voltam az Önkormányzati Levéltárak Tanácsának titkára. Az ÖLT a megyei és városi levéltárak egyesülete, mely szakmai szervezet, de törekszik a levéltárakat, a levéltárosokat érintő kérdésekben az érdekképviselőre, érdekérvényesítésre is. Az egyesület lapja a Hír lelő, melynek első két számát magam szerkesztettem.

Az ÖLT létrejöttét a „tisztán szakmai” szempontok mellett kritikai attitűdök is meghatározták. Az addigi intézményes fórumok, szervezetek „megcsontosodása”, működési zavarai, másrésztől akkor a szakma előtt álló, annak jövőjét alapvetően befolyásoló feladatok (mindenek előtt az új, jelenleg is hatályos levéltári törvény megalkotása) hozzájárultak ahhoz, hogy a levéltáros társadalom tagjai közül többen új szervezet megalakítása mellett határoztunk. Az ÖLT szerepe a törvényalkotás folyamatában, tevékenysége a levéltári területet érintő más fontos kérdésekben, úgy vélem, bizonyította a döntés helyességét. Az új egyesület nem a szakma megosztásához, hanem - az érdekérvényesítést tekintve - dinamizálásához járult hozzá. Mindez - lehet: mások nem így látják - igazolja azokat, akik az egyesület vezetésére, megszervezésére, működtetésére vállalkoztak. Számomra pedig szakmailag is sokat jelentett, hogy közvetlenül vehettem részt a Levéltári Törvény megformálásában. Úgy hiszem, minden hibája mellett, alapvetően jó, a levéltárügy kérdései mellett a rendszerváltás kihívásaira is vállalható válaszokat adó jogszabály született.

1995-ben - az ÖLT küldöttjeként - tagja voltam a belügyminiszter által kinevezett Iratfeltáró Bizottságnak. A Bizottság tagjai - „civil” állampolgárként, levéltárosként, történészként - elsőként mérhették fel a Belügyminisztériumban őrzött irattári anyagot, megismerkedve annak szerkezetével, jellegével, illetve részbeni megsemmisülésének okaival, módjával. A Bizottság megbízatásának lejártá után jelentést készített, melyben én írtam a volt állambiztonsági szervek BM-ben őrzött irathagyatékáról szóló fejezet jórészét, illetve a Személyzeti és Munkaügyi Főosztály anyagát ismertető részt.

A jelentés napvilágra kerülése az országos sajtóban (még inkább a belügyminiszter és a titkosszolgálati miniszter között) vitákat keltett. Én ma is úgy látom, a Bizottság munkájának

alapvető szerepe volt abban, hogy az állambiztonsági iratokhoz fűződő emberi jogok ma sokkal inkább érvényesülhetnek, mint megelőzőleg. (Igaz, amit elértünk, távol áll a kívánatostól.) Nem tekinthetünk el attól sem, hogy az iratok részben a mi munkánk következtében váltak kutathatóvá, lettek forrásai a magyar társadalomtudományoknak.

A BM addig elzárt és titokzatos pincéiben töltött hónapok, az ott szerzett ismeretek nem csak egy új forrásbázissal ismertettek meg, hanem - bepillantást nyerve a diktatúra legtitkosabb és egyik legártalmasabb szervezetének működésébe, az iratokon keresztül megismerve az egykori áldozatok sorsát - emberileg is nagy hatást tettek rám.

Épp ezért döntöttem úgy, hogy engedve a felkérésnek, 1995 decemberétől - egy évre szóló elígérkezéssel - a Belügyminisztérium tisztviselője leszek, mint miniszteri főtanácsadó, főosztályvezetői beosztásban. Feladatom volt - egyebek mellett - a minisztérium iratkezelési gyakorlatának szakmai segítése, a volt állambiztonsági iratok használata során az állampolgári jogok érvényesülésének elősegítése, illetőleg a Történeti Hivatal felállításával kapcsolatos munkálatok koordinálása.

A feladat és részben az a mentalitás, amelyet mások mellett én is képviseltem, idegen volt (és az is maradt) a szervezet számára. Több ügyet mégis sikerült előrébb vinnünk. Ilyen a titkosszolgálati iratokba való betekintés - bár akadozó, de mégis végre meginduló - biztosítása a diktatúra egykori áldozatai számára, az ún. átvilágítási törvény részleges „humanizálása” (bár a végső kompromisszummal messze nem vagyok elégedett). De ilyen sikerként tartom számon, hogy én koordinálhattam a ma már működő (bár számos kritikában részesülő) Történeti Hivatal (ma: Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára) szervezésének első szakaszát.

A minisztériumban eltöltött egy év arra is szolgált, hogy belülről láthassam a szervezet működését, és - inkább csak informális eszközökkel, feladatkörömben, afféle „osztály nélküli főosztályvezetőként” - kipróbálhattam magam annak működtetésében is.

A Történeti Hivatal elnökének megválasztásával, az iratok átadásra való előkészítésének megindításával „küldetésem” véget ért. További maradásom az államigazgatás felé vezetett volna, ezért döntöttem az egy év letelte után úgy, hogy - állva Á. Varga László igazgatónak adott szavamat - visszatérek a Nógrád Megyei Levéltárba.

Így 1996. decemberétől, ismét a Nógrád Megyei Levéltár igazgató-helyetteseként tevékenykedtem. Levéltárosi és vezetői teendőim mellett - melyek közül a legtöbb feladatot a részleg gyűjtőkörébe tartozó 1974 és 1985 közötti tanácsi iratok átvétele, rendezése és segédletekkel való ellátása adta - a Nagy Iván könyvek c. sorozat megindítását, gondozását, illetőleg a minisztériumi leterheltség mellett leállt kutatásaim újraindítását említem meg.

1998-ban az a megtiszteltetés ért, hogy a Hajnal István Kör - Társadalomtudományi Egyesület, mely még egyetemi éveim alatt meghatározó szerepet játszott kutatói „szocializációmban”, választmányi tagjául választott.

1998. június 16-án a Magyar Köztársaság elnöke Nagy Imre Emlékplakettel tüntetett ki, az indokolás szerint „az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékének megőrzésében, történetének feltárásában és bemutatásában kifejtett” munkásságomért.

1999-ben a Nógrád Megyei Levéltár életében alapvető változás történt. Majd 17 éves igazgatói szolgálat után augusztus 1-jével megvált az igazgató székétől Á. Varga László, addigi igazgató. Tíz év levéltárosi gyakorlattal, túl a kárpótlás időszakának szakmai „mélyvívén”, igazgatóhelyettesként némi vezetői gyakorlattal a hátam mögött, szerettem volna magamat kipróbálni, mint intézményvezető. Sikeres pályázat után, a Nógrád Megyei Közgyűlés, 1999. október 1-jei hatállyal, öt éves terminusra kinevezett a Nógrád Megyei Levéltár igazgatójává. Mandátumomat, 2004-ben, további öt esztendőre meghosszabbították. Jelenleg is ezt a munkát végzem.

1999 végén, a 2000. év elején, egy háromfős szakmai bizottság tagjaként, részt vettem a Központi Kárrendezési Iroda irattáraiban őrzött, a kárpótlási folyamat során keletkezett iratanyag felmérésében, levéltári értékelésében. Megállapításairól a bizottság jelentést készített.

2007-ben tagja voltam az Oktatási és Kulturális Minisztérium Levéltári Kollégiuma munkabizottságának, mely „A magyar levéltári rendszer jövője” címmel készített jelentést. (A biztossági munka során egyes kérdésekben képviselt kisebbségi véleményem nem került be a munkaanyagba.)

2007-ben és 2008-ban tagja voltam az NKA Levéltári Kollégium 2006. évi meghívásos pályázata keretében „A közlevéltárakban és a nyilvános magánlevéltárakban őrzött anyagokhoz eddig elkészült adatbázisok összefoglaló elemzésére” alakult munkabizottságnak, melyben a megyei levéltárak ez irányú tevékenységét vizsgáltam.

1999 és 2009 között gondoztam a levéltár könyvsorozatát. A tíz év során 54 kiadvány került ki a levéltár műhelyéből, nem egy közülük az országos szakmai érdeklődést is felkeltve. A kiadványok mellett szerveztem az intézmény tudományos programjait, rendezvényeit. Ezek közül többet is kiemelkedőnek tartok. Ilyen a 2001-ben megrendezett „Ahol a határ elválaszt. ..” című három napos konferencia, mely a 20. századi határváltozások kérdését vizsgálta.

A Rákóczi-szabadságharc kezdetének 300. évfordulójára emlékeztünk 2003-ban, „A fejedelem szolgálatában vagy a császár hűségén” címet viselő konferencián.

2004. november 4-én került megrendezésre a holocaust hatvanadik évfordulójára emlékező konferenciánk Salgótarjában, „Nevekbe zárt emlékezet” címmel. A rendezvényen nyitottuk meg a „Befogadtattál és kitaszítottattál” című kiállításunkat, mely a zsidó holokaust nógrádi dokumentumait mutatta be.

2005-ben Losoncon, a helybéli levéltárral karöltve, a Vigadó tánctermeiben rendeztük meg teltház előtt a Perliczi János Dániel vármegyei orvos születésének 300. évfordulója tiszteletére rendezett, szlovák és magyar nyelvű konferenciánkat.

1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulóján, 2006-ban rendeztük meg a „Megtorlások a 20. századi Magyarországon” című többnapos konferenciánkat, melyen a korszak 27 elismert kutatója adott áttekintést eddigi eredményeiről.

2007-ben a Balassi Bálint Megyei Könyvtárban került sor a „Vonatok északra és délre” című, az Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézettel közösen rendezett kétnapos konferenciánkra, melynek témája a II. világháborút követő szlovák-magyar lakosságcsere volt.

2008-ban egy újszerű vállalkozásunk volt a „Beat-Bambi-Bikini” című retró kiállítás megrendezése. A '60-as éveket megidéző rendezvényt, a nyitva tartás 7 napja alatt, több mint 5 ezer érdeklődő tekintette meg.

A levéltár szakmai munkájának részeként én irányítottam és szerveztem a levéltár honlapjának működtetését, a digitalizációs munkákat és az adatbázis építéseket. Mára adatbázisainkban több mint százezer rekord, és mintegy 60 ezer digitalizált levéltári dokumentumoldal áll a kutatók rendelkezésére.

2006-ban, az 1956-os forradalom és szabadságharc évfordulóján, a Politikai Foglyok Országos Szövetsége (POFOSZ) a Hazáért Érdemkeresztet adományozta nekem.

2007. augusztus 20-án, a köztársasági elnök a Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt kitüntetésben részesített.

2007. szeptember 28-án sikeres ECDL vizsgát tettem az operációs rendszerek, szövegszerkesztés, információ és kommunikáció, valamint táblázatkezelés modulokból.

A Magyar Levéltárosok Egyesülete, 2008. augusztus 26-28. között, Zalaegerszegen megtartott közgyűlése a szervezet elnökévé választott, mely tisztelet azóta is betöltöm.

Tudományos munkám

1986 óta jelennek meg tanulmányaim, forrásközléseim, elsősorban szakmai kiadványokban, kisebb részt a napi sajtóban, illetve periodikákban. Mint egyetemista kapcsolódtam be a Hajnal István Kör munkájába, melynek alapító tagja is vagyok. A hagyományos, narratív, esemény-centrikus történetírást módszereiben, kérdés- és válaszkeresésében meghaladni kívánó új társadalomtörténeti irány, a nyolcvanas évek második felében több volt, mint pusztán „metodológiai mozgalom”.

A megcementesedett, módszertanában megújulni képtelen, „hivatalos” történetírás elleni lázadást is jelentett. Első, nyomtatásban is megjelent tanulmányom a Kör 1986-os salgótarjáni konferenciáját ismertette.

A főként 18-19. századi témákra összpontosító kutatói irány határozta meg első valamire való munkámat: egyetemi szakdolgozatomat. A szekundér tartalmakat kereső, idősíkok összefüggéseit kutató társadalomtudományi módszer - legalábbis szándékom szerint - azóta is jellemzi írásaimat. A rendszer-változásnak köszönhetem egyik kutatási témámat, 1956 nógrádi eseményeinek feltárására tett kísérleteimet. Munkám során elsősorban arra kerestem választ, hogy a helyi sajátosságokban, eseményekben milyen társadalmi okok, mozgatórugók lelhetők fel. Nógrád község, ill. a Rétsági járás eseményeiről írott tanulmányaimat sorolom elsősorban a jó válaszadások közé.

1994-ben a Századvég és az 1956-os Intézet kiadásában önálló kötetem jelent meg „A bíboros és a katona. Pálincás-Pallavicini Antal és Mindszenty József a forradalomban” címmel.

Belügyminisztériumi munkám „hozadékát” jelentik azok a tanulmányok, amelyek az állambiztonsági iratok kezelésének kérdéseit, használatra bocsátásuk szabályait, és a velük kapcsolatos alapvető emberi jogok érvényesülését tárgyalják.

A bíboros '56-os nógrádi kötődései vezettek el újabb próbálkozásomhoz: egy átfogónak szánt Mindszenty-biográfia majdani megírásának szándékához. Jelenleg dolgozom a bíborosra vonatkozó, 1945 és 1949 között keletkezett AVO-s jelentések nyomda alá rendezésén.

Azt is kötelezettségeim közé sorolom, hogy a magam módján Nógrád történetének feltárásában is részt vegyek. Ezért (is) gyűjtöttem össze a balassagyarmati ún. „csehkiverés” hadtörténeti dokumentumait, vagy szerkesztettem és szervezhettem egy Balassagyarmat történetével kapcsolatos képeskönyvet. Mindemellett, az utóbbi években, sorozatszerkesztőként fáradoztam a levéltár kiadványainak létrehozásán, megjelentetésén.

A zsidó holokauszt 60. évfordulója kapcsán alapos kutatásokat folytattam a tragikus eseménysor nógrádi vonatkozásaival kapcsolatban. A munka eredménye egy salgótarjáni kiállítás és egy társszerzővel közösen készített vaskos monográfia.”

Vezetői programjának összefoglalója: „Rövidtávon levéltárunk számára raktári kapacitásunk bővítése jelenti a legfőbb feladatot. A beruházásra jelenleg nem áll rendelkezésre sem országos pályázati, sem közvetlen kormányzati forráslehetőség. Miután zöldmezős beruházásra aligha van esély, a megoldást meglévő (lehetőleg önkormányzati tulajdonú) ingatlan(ok) átalakításában kell keresnünk. Az átalakítások megindításához szükséges összegek előteremtésére látok lehetőséget, főként a fenntartó megye és az Oktatási és Kulturális Minisztérium összefogásával. A levéltári munka szervezhetősége, gördülékenysége szempontjából a beruházást Salgótarjában tartom megvalósítandónak. (Az alternatív helyszínek további problémák megoldását, illetőleg járulékos költségek vállalását feltételezik.)

A másik jelentős problémát bátonyterenye-tiribesi részlegünk jelenti. Itt őrizzük, illetve kezeljük a felszámolt cégek bértárolásba, meghatározott összeg fejében átvett iratait.

A feladat jelentős terhet ró intézményünkre, az itt és a salgótarjáni központban dolgozókra egyaránt. A bértárolás nem jogszabályilag előírt alapfeladat, azonban az elmúlt évtizedekben beszállított iratok megőrzése hosszú távú kötelezettségvállalás. Amennyiben ezt a „kiegészítő” tevékenységet azonnal beszüntetnénk, az csak úgy volna lehetséges, ha a fenntartó megye az így kieső évi kb. 6 m Ft-os bevételi kötelezettségünket pótolná. Ezért pályázatunkban csak a folyamatos, ütemezett, több évre elhúzódó leépítést látjuk finanszírozhatónak, megvalósíthatónak. Ebben az évben olyan személyi megoldásokat sikerült találnunk, amelyek jelenleg biztosítják az itteni munkavégzés fenntarthatóságát.

Személyzeti tekintetben elmondható, hogy munkatársaink korösszetétele, képzettsége megfelelő. Ugyanakkor a jelenlegi létszám kevés a jogszabályokban előírt, illetőleg azon kívüli feladataink maradéktalan ellátásához. Képzés terén két fő terület jelölhető ki, melyek prioritást élveznek: a levéltárszakmai képzések folyamatossága, az ismeretek megújítása, bővítése, másrészt a számítástechnikai ismeretek bővítése. Utóbbit megköveteli az elektronizáció gyors térnyerése a közigazgatásban, az elektronikus iratok átvételének, levéltári megőrzésének, kezelésének előttünk álló feladata, mely már belátható távon jelentősen átalakítja majd munkánkat. Ehhez kapcsolódóan erősíteni kell a számítástechnika használatát a levéltári munka több területén.

Szervezeti tekintetben szükséges a levéltár működésének ismételt (és folyamatos) áttekintése, a szükséges szervezeti változások elfogadása.

Gazdálkodásunkat tekintve jelentős problémát jelent gazdasági önállóságunk elvesztése. Javasoljuk e tekintetben a kérdés ismételt áttekintését. Épületeink állagán az elmúlt években változtathattunk, de több munkaterünk további javításra, felújításra szorul. Költségvetésünk elégtelensége két területen kirívó: részben nem áll rendelkezésre megfelelő összeg a központi raktárunk klímaberendezésének folyamatos működtetésére (ezáltal az ott őrzött iratok állaga veszélyeztetett), másrészt hasonlóan súlyos gond számítógép- és egyéb eszközparkunk nagyfokú amortizációja. E két problémán csak a fenntartó segítségével tudunk változtatni.

A jövőben három területen kell különösen erősíteni közművelődési tevékenységünket. 1) A számítástechnikai alkalmazások bevezetésével nyilvántartásainkat, illetve digitalizált iratainkat minél szélesebb körben hozzáférhetővé kell termünk az intra- ill. interneten. 2) Olyan széleskörű együttműködést kell kialakítanunk az oktatás szereplőivel, mely elősegíti a levéltári anyag társadalmi hasznosulását, hozzájárul a tanulók teljesebb ismeretszerzéséhez. 3) Közművelődési programjainkkal egyszerre kell szolgálnunk a tudományos eredmények létrehozását, elterjedését, illetve a szélesebb társadalom ismeretszerzését.”

A pályázati eljárás lebonyolításával összefüggő tájékoztatás

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról a művészeti, a közművelődési és közgyűjteményi területen foglalkoztatott közalkalmazottak jogviszonyával összefüggő egyes kérdések rendezéséről szóló 150/1992. (XI. 20.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) értelmében a pályázatok véleményezését a pályázat előkészítője által esetenként összehívott bizottság végzi.

A bizottság tagjai között kell lennie:

a pályázat előkészítőjének, a pályázató képviselőjének,

a közalkalmazotti tanács tagjának, illetve a közalkalmazotti képviselőnek;

A szakmai bizottság tagjának, dr. Szögi László a Magyar Levéltárosok Egyesületének alelnöke, dr. Fülöp Tamás a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár igazgatója került felkérésre, a Nógrád Megyei Levéltár Közalkalmazotti Tanácsa Szederjesi Cecíliát delegálta.

A szakmai bizottság ülésére 2009. szeptember 7-én 14. 00 órakor került sor. A bizottság megállapította, hogy formai szempontból mindkét pályázat megfelel a kiírásnak. A szakmai szakértői bizottság a pályázatok alapján, egyhangúlag Tyekvicska Árpád pályázatát javasolta első helyen támogatásra érdemesnek. Az Oktatási, Kulturális, Egyházügyi Bizottság ülésén megfogalmazódó javaslatokról, észrevételekről az elnöki jelentésben adok tájékoztatást.

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 23. § (3) bekezdése értelmében a magasabb vezetői beosztás ellátásával történő megbízás határozatlan időre szól, jogszabály legfeljebb tíz évig terjedő határozott időtartamra szóló megbízást is előírhat. Az ágazati Rendelet 7. § (1) bekezdésében foglaltak értelmében magasabb vezetői beosztás ellátására való megbízás legfeljebb öt évre adható.

Tájékoztatom a testületet, hogy a határozati javaslatban szereplő illetmény a törvényi előírásoknak megfelelően került megállapításra. Figyelembe vételre kerültek továbbá az önkormányzat által fenntartott intézmények vezetőinek járandóságai, tekintettel arra, hogy az intézményvezetők illetménye - figyelemmel a legalacsonyabb juttatásra - hasonló szinten kerüljön megállapításra.

A pályázók hozzájárultak a személyüket érintő napirendi pont nyilvános ülésen történő tárgyalásához.

A Rendelet 7. § (8) bekezdése értelmében a magasabb vezetői és intézményvezetői megbízást a munkáltatói jogkör gyakorlója ad, a szakmai bizottság javaslatának figyelembevételével. E javaslatra figyelemmel a 69/2009. (VI. 25.) Kgy. határozat 4. pontjában kapott felhatalmazás alapján kérem a Tisztelt Közgyűlést az alábbi határozati javaslat elfogadására.

HATÁROZATI JAVASLAT

a Nógrád Megyei Levéltár igazgatói feladatainak ellátására kiírt pályázat elbírálására

1. A Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlése megállapítja, hogy a Nógrád Megyei Levéltár magasabb vezetői megbízására, az igazgatói beosztás ellátására kiírt nyilvános pályázatára – a pályázat benyújtására nyitva álló határidőn belül – két pályázat érkezett. Mindkét pályázat megfelel az előírt formai és tartalmi követelményeknek.
2. A Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlése a Nógrád Megyei Levéltár vezetésével, az igazgatói (magasabb vezetői) feladatok ellátásával 2009. október 1. napjától – határozott időre, öt évre – 2014. szeptember 30. napjáig Tyekvicska Árpádot bízta meg.

Az intézményvezető illetményét havi 240.000 Ft-ban (ebből garantált illetmény: 205.800 Ft, munkáltatói döntésen alapuló illetményrész: 34.200 Ft), magasabb vezetői pótlékát a pótlékalap 275 %-ában, havi 55. 000 Ft-ban, tudományos pótlékát a pótlékalap 50 %-ában, 10.000 Ft-ban, járandóságát összesen 305.000 Ft-ban állapítja meg.

Utasítja elnökét, hogy a megbízással összefüggő munkáltatói intézkedéseket tegye meg.

Határidő: 2009. szeptember 30.

Felelős: Becsó Zsolt, a közgyűlés elnöke

A határozatról értesülnek:

1. Tyekvicska Árpád - lakóhelyén
 2. Nógrád Megyei Levéltár - székhelyén
- Salgótarján, 2009. szeptember 9.

Kriston Péter